

Įteikta trečioji Dausų šeimos literatūros premija

Balandžio 21-osios vakarą rašytojams Kotrynai Zylei, Antanui Šileikai, Dariui Žiūrai ir vertėjai Kristinai Aurylaitei buvo įteikta trečioji Dausų šeimos lietuvių literatūros premija, diplomai ir skulptoriaus Audriaus Liaudansko sukurtos statulėlės. Laureatams ir jų knygos leidėjams padalinta 40 000 eurų. Juos, įgyvendindamas p. Aldonos Dausaitės-Empakerienės testamentinę valią, skiria premijos steigėjas Kanados lietuvių fondas. Tačiau tiek premijos steigėjai, tiek jos laureatai pirmiausia džiaugėsi ne premijos dydžiu, kiek jos ypatinga vieta lietuvių literatūros ir kultūros lauke. Pasak jų, tai premija, kuri vienija Lietuvos ir po kitas pasaulio šalis pasklidusius lietuvių rašytojus, kuriančius Lietuvai, apie Lietuvą, bet jau nebūtinai lietuvių kalba. Premija, kuri pagerbia autoriaus ir vertėjo bendradarbiavimą, vertėjo įnašo svarbą pristatant kūrinį lietuvių skaitytojams. Premija, kuri puoselėja dar tarpukario laikus siekiančią privačių asmenų literatūros mecenatystės tradiciją, liudija jos svarbą sujungiant skirtingas šalis ir kultūras.

Lietuvos rašytojų sąjungos informacija

Lauros Vansevičienės nuotraukos

Į premijos įteikimo šventę atvykęs Kanados lietuvių fondo Tarybos pirmininkas dr. Arūnas Pabedinskas sveikinimo kalboje pabrėžė, kad, nors apie pačią premijos steigėjų – Dausų šeimą – išlikę nedaug duomenų, jų svarba išeivijoje palaikant lietuvybę yra neabejotina. „Man didelė garbė jau antrą kartą atstovauti Kanados lietuvių fondui tokiame renginyje. Ypač, kai ir mano šeimoje knygos turėjo svarbų vaidmenį. Mano senelis Juozas Kapočius, pasitraukęs iš Lietuvos, įsikūrė Bostone,

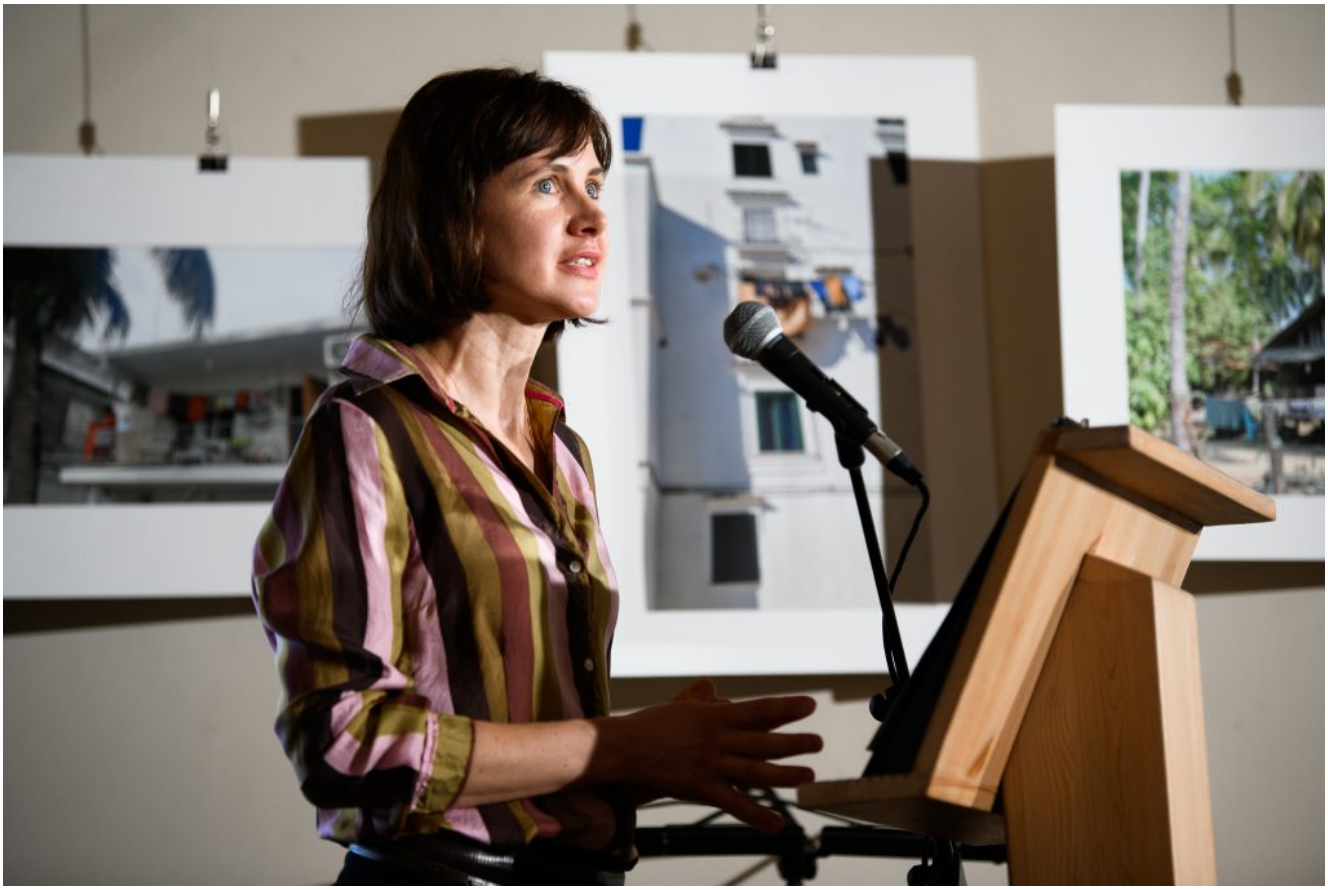
įsteigė spaustuvę ir leidyklą, spausdindamas ir leisdamas lietuviškas knygas. Be to, jau antrą kartą vienoje iš premijos kategorijų laimi Kanadoje gyvenantis kūrėjas, rašantis abiem oficialiomis Kanados kalbomis – anglų ir prancūzų. Tai irgi džiugus sutapimas“, – kalbėjo dr. Arūnas Pabedinskas.

Sveikinimo žodį tarusi Lietuvos rašytojų sąjungos pirmininkė, rašytoja Birutė Jonuškaitė-Augustinienė džiaugėsi, kad jau trečius metus teikiama premija Aldonos Dausaitės-Empakerienės ir Kanados Lietuvių fondo dėka tapo gyvu ir prasmingu tiltu, jungiančiu viso pasaulio lietuvių rašytojus. „Taip pat svarbu, kad ši premija skiriama ne tik lietuviams, rašantiems jau ne savo gimtąja kalba, bet ir jų kūrybą į lietuvių kalbą verčiantiems vertėjams“, – į tai, kad viena iš premijos kategorijų įvertina apdovanojamos knygos vertėją, dėmesį atkreipė Lietuvos rašytojų sąjungos pirmininkė.

Premijos vertinimo komisijai atstovavusi šios komisijos pirmininkė, Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto Šiuolaikinės literatūros skyriaus vadovė dr. Akvilė Rėklaitytė džiaugėsi, kad Dausų šeimos lietuvių literatūros premija gimė iš privačios iniciatyvos, kad tai yra gražus ir prasmingas asmeninės kultūros mecenatystės pavyzdys. „Komisijai reikėjo įvertinti tikrai daug knygų, tačiau laureatai buvo išrinkti sutartinai, ir tai ypatingos lietuvių kultūrai knygos“, – pabrėžė mokslininkė. Kandidatų knygas taip pat vertino Kanados lietuvių fondo atstovė Rasa Lomsargytė-de Vries (Rasa Sagė), literatūros mokslininkė doc. dr. Žydronė Kolevinskienė, Lietuvos rašytojų sąjungos valdybos nariai rašytojai Danutė Kalinauskaitė ir Alvydas Šlepikas.

Pirmoje – originalios grožinės literatūros, parašytos lietuvių kalba, – kategorijoje šiemet premija skirta rašytojai Kotrynai Zylei už romaną „Mylimi kaulai“ („Aukso žuvys“, 2024). Romanas apdovanotas už jame sukurtą originalų meninį pasaulį, kūrybiškai įprasminamą lietuvių mitologinę vaizduotę modernioje miesto aplinkoje. „Be šios premijos dosnumo, man įspūdingiausia jos steigėjų pavardė – Dausos. Kai išgirdau apie premiją, pagalvojau, kaip tiktų mano knygoms gauti šią premiją. Ir dabar ją gavau“, – džiaugėsi Kotryna Zylė. Rašytoja gavo 15 000 eurų dydžio premiją.

„Mylimi kaulai“ – pirmas autorės romanas suaugusiesiems. Kūrinyje susipina kasdienybė ir lietuvių mitologija – daugiabučių gyvenimas vaizduojamas kartu su senoviniais papročiais, apeigomis ir net stebuklais. Tai maginio realizmo romanas, nagrinėjantis meilės, santykių, atminties ir žmogaus gyvenimo temas, pasižymintis savitu, kartais tamsaus humoro kupinu pasakojimo stiliumi.

Antroje – originalios grožinės literatūros, išverstos į lietuvių kalbą ir išspausdintos, – kategorijoje komisija apdovanojo Kanadoje gyvenantį rašytoją Antaną Šileiką. Jam premija skirta už romaną „Nebaigti reikalai“ (orig. „Some Unfinished Business“) („Baltos lankos“, 2024), kuriame vaizdžiai perteikiama sudėtinga žmogaus ir visuomenės patirtis pokario Lietuvoje. Už puikų vertimą premija taip pat skirta šios knygos vertėjai Kristinai Aurylaitei. Laureatams 15 000 eurų premija padalinama per pusę.

„Rašytojai nerašo vieni, jie rašo su visa komanda. Vertėja Kristina Aurylaitė puikiai pagavo visus anglų kalba parašyto mano romano niuansus, ir už tai jai esu labai dėkingas. Mano agentė kažkada man sakė, kad nerekomenduojama rašyti apie vietą, kurioje negyveni, nes tos vietos skaitytojams nepatinka. Aš parašiau

apie Lietuvą, nepaklausiau jos. Man malonu, kad esu priimtas Lietuvoje“, – atsiimdamas apdovanojimą kalbėjo Antanas Šileika.

Renginio metu taip pat buvo apdovanotas rašytojas Darius Žiūra. Jam 7000 eurų premija įteikta už debiutinį romaną „Diseris“ („Kitos knygos“, 2024). „Ši premija nėra mano vieno nuopelnas. „Diseris“ susikūrė iš daugybės atsitiktinių aplinkybių, kai kurių galbūt net būčiau norėjęs išvengti. Tad ačiū visiems, kurie mane palaikė ir prisidėjo prie svaiginančio „Diserio“ skydžio“, – dėkojo Darius Žiūra. Jo kūrinyje vaizduojamas gyvenimas skvotuose, darbas užsienyje, menininko formavimasis bei to meto kultūrinė ir socialinė aplinka. Taip pat nagrinėjami alternatyvios kultūros reiškiniai, reivo judėjimas ir gyvenimas visuomenės paribiuose.

Dausų šeimos lietuvių literatūros premija iš kitų premijų išsiskiria dar ir tuo, kad apdovanojami ir laureatų knygas išleidę leidėjai, – jiems premijos steigėjai skiria po 1000 eurų.

Dausų šeimos lietuvių literatūros premiją įsteigė Kanados lietuvių fondas, siekiantis skatinti lietuvių literatūrą, jos sklaidą ir stiprinti lietuvių rašytojų bei vertėjų kūrybą. Premija skiriama už lietuviškai parašytus ir į lietuvių kalbą išverstus originalius prozos kūrinius, išleistus per pastaruosius trejus metus. Premijos laureatai apdovanoti už reikšmingą indėlį į šiuolaikinę lietuvių literatūrą,

kūrinių meninę vertę ir originalumą.

DAUSŲ ŠEIMOS

Lauros Vansevičienės nuotraukos.